

מסורת הש"ס

רש"י

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

מ.

עין משפט
נר מצוה

בב ג מ"י פ"ד מהל' אבילד:
בב ג מ"י שם הל"ה סגג
עשין מ"ד"ס ז טו"ע
י"ד פ"י שם פ"י ד:
בב ג מ"י שם הל"ה
טו"ע שם פ"י ג:

תוספות

לפ"עוד. אס ינקר לחולה.
פוקד מתרגמין
ופעד: רוח נפשיה.
החולה ופוקד המנקה
החולה עבר לו חלו ומנע
מלנקש רחמים: בתלת
במרייתא תקף חולשיה.
ומנע מלנקש רחמים
עליו: בהרא רבה פרת.
שרבו מימיו מן השמים:

פירוש הרא"ש

ר"ה חלבו בא"ש פ"י
הב דלמכרי צננה
מדליקין (דף ק) מן קדס
לשאל צננה: שכבר
ורבצו לפניו: לפני החולה
נזוו רבי עקיבא כי
היננן לנקר את החולה
מפקח על זכריו ומחיה:
אניו מבקש עליו רחמים
או ישיחה ולא שימות.
או חו היא רעה גדולה
שם היה מקורו היה
מבקש עליו רחמים ואפשר
שעת לזון הוא ומהיה
תפלוו גשמים ומינעו
העיקור נערת שימות:
דלא ליתרע מוליה.

נפל מורא חדו סמי
(שבת לב) ואולי נבשטה
מועטת שיקש שזול רעמו
יתקף חיו: משכיל אל
דל. משות אליו לנקרו
ולפ"ע נלכיו: שריאחיה
מצרעתו. שהשאוה ע"ה
לנצל בידיו: רחבעם בן
שלמה. שהשאוה ע"ה
לומר אזי יקר אהס
בשמים ואזי בעקבים:
לא ליסעוד. לא לנקרו:
החולה דרתיא. ופוקד הוא
שמתרפא ולא יתפלל עליו:
תקף חולשיה. וכבר הוא
מפוקש עליו מכלת מועלת
לו: בהרא רבה פרת. כי
מכוב גשמים שידו נכרך
ישראל גל ההר ורבה
ורואין בני צבל ושמחים
בטובת אחיהם: נהרא
מכיהיה מתברך. מסלעו
ומקדו מימיו גדלים
כי רוב גדול ההר מן
ההרים כדליתא בתענית

בפרק סדר תעניות (דף
ה) שאין לך טפח יורדת
מלמעלה שאין לך טפחים
עולין כנגדו הילכך לא יגדל
ההר ממי גשמים שטפלין
בנקום אחד: אין הרים
במחרין בווחלין. דמייסין
שם רבו עליו נטיפים שמי
גשמים רבו על עיקר מל
ההר ומנעו כדליתא
אמר קמא קמא בעיל של
דבר שדרכו ליגדל וגם גדל

בא"ש. חלה: אין מנקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות.
נראה צעירי דה"ק פעמים שצריך לנקש רחמים על החולה
שימות כגון שמנעטר החולה בחליו הרבה ואז אפשר לו שיחיה
כדלמכרין צפרק הנושא (מכאן דף). דכיון דחזאי אמתיה דרבי דעל

כמה זימנין ציבת הכסא ואחנ תפילין
וקא מנעטר אמרה יי לזון שיכופו
העליונים את התחתונים כלומר
לדימות רבי. ומש"ה קאמר דהמנקה
חולה מועילו בתפלתו אפי' לחיות
מפני שהיא תפלה יותר מועלת ומי
שאליו מנקהו אין צריך לומר שאינו
מועילו לחיות אלא אפי' היכא דליכא
ליה הנאה במיתה אפי' אותה וזמריה
אינו מהנהו: לא ליסעוד איניש. לא
יבקר. ופקודת כל האדם (מתרגמין
וסיעדל: קריא בתלם שעי קמייא
רווחא דעסיה. וכסבור המנקה
שנתרפא ואין צריך לנקש רחמים
עליו: צפריא תקף חולשיה.
וכסבור שהוא צפסס מקור ומהיה
מן הרחמים: לא ישכ לא על גבי
מטה ולא על גבי ספסל. איכא מאן
דאמר דדוקא כשהחולה שוכב על גבי
קרקע שמתנא מנקה גבוה ממקום
שכינה: אמר ר' אין אמר רב
מטרא צמערבא סהדא רבה פרת.
כשיוצא מטר צא"י מעיד עליו פרת
בצבל של שהוא גדול כידוע שאע"פ
של ירדו גשמים כאן ירדו גשמים
צא"י. ונפקא מינה שאסור לטבול בו
לפי שאין מי גשמים הנוטפין מטריה
בזוחלין אלא צאצאן כלומר דקו
וקיימי כדמניא כספריש) אי מה מעיין
מטרא בזוחלין אף מקום מטרא בזוחלין
ת"ל אף מעיין וצור"י מעיין מטרא
בזוחלין ומקום צאצאן הילכך כל
היכא דליכא למיחש שמה רבו נטיפין
על הזוחלין אסור והיינו כשהנכר
גדול הרבה אצל אס היה הולך לאטו
או שלא מתרבה אלא מעט דליכא
לספוקי צריית נטיפין שרי כדמניא
במסכתא עיר ד' אלעזר דף דקו
על הזוחלין שרבו על הנוטפין שהם
כשרים (פ) ופליגא דשמואל דאמר
שמואל נהרא מכיפיה מסביר. כלומר
ממקורו הוא מתגדל שאע"פ שאנו רואים
שכשהגשמים יורדין נהרות מתצרים
עיקר רביין ממקורו הוא כדלמכרי

בפרק סדר תעניות (תענית כה) אין
לך כל טפח וטפח יורד מלמעלה
שאין מהם עולה לקראת טפחים
ונמלא שלעולם וזוחלין רבין על
הנוטפין דהא לנפח של גשמים
איכא טפחיים דמעין הלכך לשמואל
מותר לטבול בנהרות לעולם אפי'
אלא

בא"ש. חלה. ואית דגרסי צא"ש: כאילו שופך דמים. מפני שצני
אדם שנכנסין לנקרו עושים לו לחולה כל זכריו: לא שיחיה ולא
שימות. שהרי אינו יודע צענינו של חולה: דלא ליסעוד מוליה.
דלילמא מתללנא לאתער. אי נמי דלא ליסעוד מילי עילוייה: מאן

ואיך. חזי דלא מתרפא אמר להו
פוקו ואכריזו: ריעים כנעמן.
שריפאוו מנערטו כגון אלסע דהוה
נביא וזקן והשיאו ענה לנעמן: אס
יאמרו לך נערים צנח. צית
המקדש: וזקנים אומרים ססור.
ולא צנחה: וסימן לדבר מרחצבס.

דמתי (מלכים א יב) ויעזוב את ענת
הזקנים וגו' ונחנצ צית המקדש
על אותה ענה. והמורה לא פירש
צנית המקדש ואיכא צרייתא דקתני
כדליא צנית המקדש: לא לפעור.
כמו (נמנדר טו) ופקודת כל האדם
מתרגמין וסעודא: סלם שעי
קמייא רווחא דעסיה. כדלמכר

בנלמא (צ"ב טו): אדלי יומא אדלי
קצירא. ודילמא אמר לא אנטרין
למבעי רחמי עליה דאינו כל כך
חולה: יסעדנו. כמו ולחם לזכ
אנוס יסעד (תהלים קד): ומניין
שהשכינה כו' שנאמר ה' יסעדנו.
קרי ציה יסעדנו. אי נמי יסעדנו

ממש שמסעד שכינה על ראשו כדלמכר
כדליא ששכינה שרייה למעלה
ממיטתו: סהדא רבה פרת. כשהר
פרת גדול הוה עדות לגשמים שירדין
לא"י דא"י צנח מכל הארצות וצאין
גשמים ונופלין צפרת ומתגדל מהן. והאי
דלמכרי דנהר מתגדל ממי הגשמים
הוה פלוגתא אדשמואל: נהרא מכיפיה
מסביר. שנובע מגדלותיו ולא ממי גשמים:
אלא

ויחיהו ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו י"י ישמרהו מיצר הרע ויחיהו
מן היסורין ואושר בארץ שיהי הכל מתכבדין בו ואל תתנהו בנפש אויביו
שיודמנו לו ריעים כנעמן שריפו את צרעתו ואל יודמנו לו ריעים כרחבעם
שחילקו מלכותו תנאי וצ"ש בן אלעזר אומר אם יאמרו לך ילדים
בנה וזקנים סתור שמע לזקנים ואל תשמע לילדים שבני ילדים סתירה
ובסתירת זקנים בנין וסימן לדבר רחבעם בן שלמה אמר רב שישא בריה
דרב אידי צ"ל לא ליסעוד איניש קצירא לא בתלת שעי קדמייא ולא בתלת
שעי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי תלת שעי
קדמייא רווחא דעתיה בתרייתא תקף חולשיה צ"ל אמר רבין אמר רב מניין
שהקב"ה הן את החולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי וגו' ואמר רבין אמר רב
מניין שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש
דוי תנאי נמי הכי הנכנס לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא ע"ג
ספסל ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב ע"ג קרקע מפני שהשכינה שרויה
למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי ואמר רבין אמר רב
מטרא במערבא סהדא רבה פרת ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה
מתברך ופליגא דשמואל אדשמואל דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוחלין
אלא

כשנראה לעין שנתרבו הרבה המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוחלין
אלא

בזל הפסק לא אמר קמא קמא בעיל כמו שנאמר לקמן בפרק הנזיר מן הידק (דף נח) וכוין דלית בעיל נהפכו כולם
לנוטיפין ותנן במסכת מקואות (פ"ה מ"ה) שטפסין במקום ומקום אינו מטביר בזוחלין (וב"י מ"ל אף חלק מעיין מטביר

בזל הפסק לא אמר קמא קמא בעיל כמו שנאמר לקמן בפרק הנזיר מן הידק (דף נח) וכוין דלית בעיל נהפכו כולם
לנוטיפין ותנן במסכת מקואות (פ"ה מ"ה) שטפסין במקום ומקום אינו מטביר בזוחלין (וב"י מ"ל אף חלק מעיין מטביר

(א) צרכות נה: (ב) צ"ל
ובכסא אל יגל לך בן ירמיה
ה' וגו' והשכ עמלי אפס.
(ג) נלעל כה: (ד) ומניה
לא: תוספתא ע"י פ"ה.
(ה) שנת יב: (ו) שנת סה:
בסורות נה: (ז) ונתוספתא
ע"י פ"ה: (ח) נמנדר טו.
(ט) שמימי פסח ט.
(י) ויקרא יא: (כ) ונכיה.
במקואות פ"ה מ"ה.

תורה אור השלם

1. בנפלי אויבך אל
תשקח ובקשלו אל יגל
לך: משלי כו
2. אשר משכיל אל דל
ביום קצוה ימלטו יי:
ההלים מא ב
3. דודי נסע ונגלה מני
באהל רעי קפדתי כאר
חי מדלה יבצעני מיום
עד לילה תשלימיני:
ישיעהו לה ב
4. ואמר לו מדרע אתה
ככה דל בן המלך בבקר
בבקר יקלוא תגיד לי
ואמר לו אמנן אתי חמר
אחות אבשלם אחי אני
אתה: שמואל ב יג
5. כל פועל יי למענדהו
וגם רשע ליום קצוה:
משלי טו ד
6. יי ישמרהו ויחיהו
ואשר בארץ ואל תתנהו
בנפש אויביו:

7. אמר אל רחבעם בן
שלמה מלך יהודה ואל
כל בית יהודה ובנימין
ויהי העם לאמר:
מלכים אי כב
8. יי יסעדנו על ערש דוי
כל משכבו והפכת
בזוחלין: ההלים מא ד

גליון הש"ס

גמ' לא לפעור איניש.
עין רש"י שבת דף ע"ב
ד"ה סועד ויל' דגרסי
כאן לא ליסעוד:

מוסף רש"י

דכל דסני לי ליחדי לי.
ומתן קי יסוב סיון אף
מעלי (ברכות נה).
מטרא במערבא. צלח
יסלל, סהדא רבה פרת.
פרת מעיד דנדר שהוא
יורד מתקף יסלל צלל
וגדל ממי גשמים וידעין
ני צבל שידו גשמים כהי
אחי יסלל ושמחתי על
אחיהם (שבת סה) ובעיין
בברכות נה). נהרא
מכיפיה מתברך.
משפטו ומקורו ומסלעו,
סלע מתרגמין כסא,
מכיהיה מיצקן ולא ממי
הגשמים (שבת סה). אין
המים מטהרין
בזוחלין. אין מטהרין
אדם וכלם הטובלין בכן
דק חולה וקרי למשכין

בזוחלין ומקום צאצאן אכל מעיין לא יאמעט מאשכורן דמניא בתוספתא (מקואות פ"ה) מעיין שמימיו מועטים וריבה
עליו והכחשו מטביר צאצאן ותנן מ"ה (פ"ה מ"ה) שטפסין במקום ומקום אינו מטביר בזוחלין (וב"י מ"ל אף חלק מעיין מטביר